ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΩΝΑΣΗ

Ομιλία του
Καθηγητή Δρ. Αναστασίου Μ. Τάμη,
Διευθυντή Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας,
του Πανεπιστημίου La Trobe,
Μελβούρνη, Αυστραλία

Αθήνα, 18η Οκτωβρίου 2006

Εξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

Με ιδιαίτερη συγκίνηση αποδέχομαι την τιμητική διάκριση που φέρει το όνομα του διασημότερου επιχειρηματία της ανθρωπότητας στον 20ου αιώνα, ενός μαικήνα, ενός πρόσφυγα και μετανάστη, ενός εθνικού ευεργέτη. Εκφράζω, εκ μέρους του Πανεπιστημίου La Trobe της Μελβούρνης, των συνεργατών μου, των ευεργετών, χορηγών και φίλων του ΕΚΕΜΕ τα αισθήματα ευγνωμοσύνης και αγαλλίασης προς τον αξιότιμο Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. του *Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης* για την απόφασή τους να τιμήσουν και να στηρίξουν το Κέντρο μας με την εμπιστοσύνη τους.

Για εμάς τους εκπατρισμένους Έλληνες η τιμητική αυτή διάκριση αποτελεί αγώνα αλλά και κατάκτηση, δοκιμασία αλλά και επίτευγμα. Είναι αγώνας και δοκιμασία γιατί μας φέρνει εναργέστερα μπροστά στις ευθύνες μας, μας κάνει ταπεινότερους, δείχνει τους περιορισμούς μας, τα σημεία της δράσης που πρέπει αναβαθμίσουμε για να υπάρξει διαρκής ποιοτική ανέλιξη του πανεπιστημιακού μας ιδρύματος. Είναι όμως και κατάκτηση και επίτευγμα, διότι μας ενθαρρύνει, μας καθοδηγεί προς το καλύτερο, προς το υψηλότερο, μας κάνει κοινωνούς μιας πολιτιστικής επίθεσης στις μακρινές γειτονιές του κόσμου που ταχθήκαμε να ζήσουμε και να υπηρετήσουμε μια πατρίδα με πανάρχαιο πολιτισμό κι όραμα για τον άνθρωπο και τη ζωή του.

Η ίδρυση και καταξίωση του ΕΚΕΜΕ στη συνείδηση της ακαδημαϊκής κοινότητας, του Ελληνισμού, των φιλελλήνων και αλλογενών της Αυστραλοασίας οφείλεται εν πολλοίς στην αγάπη του Ελληνιστή Πρύτανη, διάσημου επιγραφολόγου και ενθουσιώδους ελληνολάτρη, Καθηγητή Michael John Osborne, στον αλτρουισμό, τη φιλαλληλία και τη γενναιοδωρία ενός μεγάλου μαικήνα των γραμμάτων και τεχνών του Ελληνισμού της Διασποράς, Δρ. Ζήση Δαρδάλη και της οικογενείας του, στο μεράκι για την Ελλάδα που επιδεικνύουν εκατοντάδες φίλοι του ΕΚΕΜΕ στην Ελλάδα, Κύπρο, Αμερική και Αυστραλία και οι οποίοι εκπροσωπούνται στη λαμπρή αυτή Τελετή, από τον Πρόεδρο της Εταιρείας Ελληνικών Μελετών, κ. Τάσσο Ρέβη, τον κ. Στυλιανό Αγγελοδήμου, τον κ. Νικόλαο Κυριακού και τον κ. Ανδρέα Φιλοκύπρου, στην έμπρακτη συναντίληψη της Ελληνικής Πολιτείας, η οποία συμπαραστέκεται, και την

ευσυνειδησία και τον επαγγελματισμό των συνεργατών μου στο ΕΚΕΜΕ. Αισθανόμαστε επίσης ευγνώμονες προς τον π. Πρύτανη του Πανεπισρτημίου Αθηνών, κ. Γεώργιο Μπαμπνιώτη για την συνεχή στήριξη, προστασία και εμπιστοσύνη του προς το Ίδρυμά μας καθώς και προς τους ελλογιμότατους συναδέλφους και συνεργάτες μου στα Πανεπιστήμια της Κρήτης, της Θεσσαλονίκης και των Αθηνών. Προς όλους τους προαναφερθέντες και προς όλους όσοι συστρατεύσουν, συμμαχούν και συμπορεύονται στην κοινή αυτή προσπάθεια να υπηρετήσουμε τον ελληνικό πολιτισμό στην ξένη εκφράζω ευχαριστίες.

Το ΕΚΕΜΕ έχει επίγνωση της προοπτικής του, έχουμε δυνατότητες, έχουμε προτεραιότητες κι οράματα, έχουμε φρόνημα, έχουμε όμως και περιορισμούς. Συχνά αντιμετωπίζουμε κρίση στην επικοινωνία μας με ελλαδικούς και κυπριακούς φορείς, διακρίνουμε τακτικά τα απαξιωτικά συμπτώματα της ενδημικής παθογένειας της κρίσης αυτής. Ωστόσο αντιστεκόμαστε και προελαύνουμε.

Ο εκπατρισμένος Ελληνισμός και τα θεσμικά του όργανα στη Διασπορά είναι αποδέκτες σοβαρότατων κοινωνικο-οικονομικών και πολιτικών επιδράσεων, επικίνδυνων μεταλλάξεων, προκλητικών διαφοροποιήσεων και πιέσεων, που θέτουν σε διαρκή δοκιμασία την πολιτιστική φυσιογνωμία και την εθνογλωσσική ταυτότητα εκατομμυρίων ατόμων, τα οποία ανάγουν την καταγωγή τους στην Ελλάδα και στους Έλληνες.

Τα τελευταία χρόνια επηρεάζονται βαθύτατα οι μορφές και οι δομές των ελληνικών παροικιών στη Διασπορά, ο τρόπος της επιβίωσής τους και η μέθοδος της διαδικτύωσης του έμψυχου δυναμικού τους. Τροποποιούνται οι μέθοδοι της αντίστασης κατά της εθνογλωσσικής αφομοίωσής τους, αναθεωρούνται οι στρατηγικές αντίδρασης κατά της πολιτιστικής ισοπέδωσής τους, διαμορφώνονται νέοι τρόποι. Οι σύγχρονες επιδράσεις της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και πολιτικής, της παγκοσμιοποιημένης τηλεόρασης, της επανάστασης της τηλεπικοινωνίας και της επιχειρούμενης παγκοσμιοποίησης των πολιτισμών, επηρεάζουν βαθύτατα, αρνητικά και θετικά, τη συμπεριφορά, τη μορφή και τη δομή των ελληνικών παροικιών στις χώρες εγκατάστασής τους.

Οι αλλαγές αυτές θέτουν σε διαρκή μετάβαση τη δομή και τον χαρακτήρα της ελληνικής Διασποράς, διαφοροποιούν τα παλιά μοντέλα κοινωνικής συγκρότησης, διαμορφώνουν ποικίλες και διευρυμένες εστίες δράσης και γενικά ενισχύουν τους δεσμούς των παροικιών με την Ελλάδα και την Κύπρο.

Παλαιότερα η ελληνική Διασπορά λειτούργησε με γνώμονα τη συνεκτική αφοσίωση στην πολιτιστική κληρονομιά και την προγονική σχέση και διαμόρφωσε τριαδική υπόσταση μεταξύ της Ελλάδας, της ελληνικής Διασποράς και της χώρας εγκατάστασης. Στις μέρες μας ο ρόλος της ελληνικής Διασποράς διευρύνθηκε,

αναδεικνύοντας τις σχέσεις των ελληνικών παροικιών όχι μόνο σε συνάρτηση με τη χώρα εγκατάστασης και την Ελλάδα αλλά σε αλληλουχία με όλες τις άλλες χώρες που εμπλέκονται, αρνητικά ή θετικά, σε θέματα που αφορούν τον Ελληνισμό. Οι Έλληνες στη Διασπορά διατηρούν την επιθυμία της εθνογλωσσικής αυτονομίας και την ετοιμότητά τους να αντιδρούν όταν απειλούνται τα πολιτιστικά τους κεκτημένα.

Παλαιότερα, οι Έλληνες της Διασποράς επιδίωκαν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που συναντούσαν, ενδοκοινοτικά, με μία εσωστρέφεια που απομόνωνε, που αποχύμωνε τη δύναμη της αντίστασης και συρρίκνωνε τη δυναμική της αντίδρασης. Στις μέρες μας, η παγκόσμια τεχνολογία προσφέρει μηχανισμούς σύγκλισης στις ελληνικές παροικίες της Διασποράς, ευκαιρίες δημιουργικής ανάπλασης του παρελθόντος, αμφίδρομες δυναμικές διαρκούς και γόνιμης επικοινωνίας με τον ελλαδικό και παγκόσμιο Ελληνισμό.

.Εξοχώτατε, επίκεντρο των συντελούμενων αλλαγών παγκοσμίως αλλά και μέσα στην κοινή μας πατρίδα, την Ελλάδα, δεν είναι οι Κυβερνήσεις και τα θεσμικά τους όργανα, αλλά ο άνθρωπος. Ο Μπωντλαίρ είχε εύστοχα αποφανθεί ότι «η παγκόσμια παρακμή ή η πρόοδος δεν θα εκφρασθεί στους πολιτικούς θεσμούς αλλά στον ευτελισμό της καρδιάς μας». Συγκαιρινά ζούμε έναν αυτάρεσκο μηδενισμό, που νοσηρά εξαπλώνεται στον κόσμο, έναν μηδενισμό που προσαρμόζει τη στάση της ζωής μας στα επίκτητα της κοινωνίας, αφήνοντας άνετο το πεδίο της δράσης στη λεηλασία της πραγματικότητας από μία παγκοσμιοποίηση που αποενεργοποιεί και αδρανοποιεί τους πολίτες της, μια κοινωνία χωρίς κλασική παιδεία, με πανεπιστήμια που καταρτίζουν στελέχη αλλά δεν εκπαιδεύουν, με μια κατάρτιση επαγγελματική, χωρίς τη θεμελιώδη γνώση της αρχαίας ελληνικής σκέψης που θα οδηγήσει στην ποιότητα της ζωής μας. Το χειρότερο για τον Ελληνισμό είναι να διαμορφωθούν οι ελληνικές παροικίες της Διασποράς σε μάζες δίχως θέληση και δίχως προοπτική, διότι έτσι θα τραυματίσουμε θανάσιμα την ιδεολογία της προόδου και θα πλάθουμε πολίτες που αμήχανοι θα αντικρύζουν τα μελλούμενα.

Εξοχώτατε, έχουμε τη θέληση να προελάσουμε, να παραμείνουμε ενεργοποιημένοι, με βαθιά επίγνωση του ρόλου και της αποστολής μας. Αυτήν την επίγνωση, κι αυτόν τον ρόλο τον επισφραγίζει η απόφαση του *Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης* να εντάξει το ταπεινό Κέντρο μας στον κατάλογο των αξιόπιστων ιδρυμάτων που τιμά με την εμπιστοσύνη του, να μας τοποθετήσει ανάμεσα στα περικλεή ιδρύματα που επαινεί. Νιώθουμε ιδιαίτερα συγκινημένοι, όταν η καταξίωση αυτή προσφέρεται με την ευκαρία της εκατονταετηρίδας των γενεθλίων του ταγού του Ελληνισμού του μεγάλου Μικρασιάτη Α. Σ. Ωνάση.

Σας ευχαριστώ.